

ОПШТИНА НОВИ ГРАД

**ИЗВЈЕШТАЈ О РАДУ
ОДСЈЕКА ЗА УПРАВЉАЊЕ РАЗВОЈЕМ
ЗА 2018. ГОДИНУ**

Април 2019.г.

Садржај:

1.	Увод.....	2
2.	Сажетак	2
3.	Спроведене активности на реализацији годишњег плана рада за 2018. годину.....	4
3.1.	Активности произашле из Стратегије развоја.....	4
3.2.	Активности из редовне надлежности	11
3.3.	Активности везане за запослене	13
4.	Образложение неостварених циљних вриједности индикатора из годишњег плана рада	16
5.	Закључци и препоруке	16
6.	Табеларни приказ реализације активности из годишњег плана рада.....	17

1. Увод

Одсјек за управљање развојем формиран је 2014. године у склопу Кабинета начелника општине под називом Одсјек за локални економски развој, а 2018. године, према Одлуци о оснивању Општинске управе Општине Нови Град (Сл.гласник општине Нови Град 9/18) Одсјек за управљање развојем формира се као самосталан одсјек Општинске управе Општине Нови Град.

Послови Одсјека за управљање развојем се првенствено односе на израду и спровођење стратешких докумената економског развоја општине, као и њихово праћење, анализирање и извјештавање о постигнутим резултатима, припрему и спровођење одлука, програма, планова и других аката који се односе на развој општине, те припрему и реализацију пројекта из области економског и друштвеног развоја, као и из области заштите животне средине. Поред тога, Одсјек сарађује и координише рад са другим дијеловима општинске управе по питањима инвестиција, грантова, израде и имплементације развојних пројекта, сарађује са домаћим и међународним инвеститорима и донаторима из дјелокруга својих послова, успоставља сарадњу са општинама и градовима из окружења на националном, међунационалном и транснационалном нивоу, те врши промоцију општине.

2. Сажетак

Током 2018. године Одсјек је активно радио на бројним активностима, како од значаја за локалну заједницу, тако и за унапријеђење властитих капацитета. Најзначајнији резултати рада Одсјека у 2018.г. се огледају кроз резултате пројекта за чију израду и реализацију је био директно одговоран, а то су:

1. „Развијање капацитета за производњу традиционалног сира на подручју општине Нови Град“, који је суфинансиран кроз Финансијски механизам ИРБРС-а, и у оквиру којег су потпуно опремљене 3 мини сиране,
2. „Е-општина“, који је завршен у 2018.г. Овај пројекат доприноси повећању нивоа доступности услуга Општинске управе Нови Град грађанима, транспарентности рада локалне самоуправе, као и њеном ефикаснијем и јефтинијем раду, и то путем софтвера ДМС Е-управа,
3. „Енергетска ефикасност у образовним институцијама-дјечији вртић Пчелица Маја“, је пројекат који је реализован у склопу ЛИР пројекта, и у склопу којег је извршена комплетна санација објекта дјечијег вртића у складу са стандардима енергетске ефикасности, те су спроведене промотивне и едукативне активности о енергетској ефикасности,
4. „Програм сертификације повољног пословног окружења у југоисточној Европи- BFC SEE“, који представља јединствен регионални програм за унапријеђење конкурентности локалних самоуправа, који се проводи у Републици Србији, Хрватској, Македонији и Босни и Херцеговини.

Одсјек је, поред тога, активно радио и на имплементацији планираних развојних пројекта, за које је задужен као носилац реализације.

У току 2018.г. Одсјек за управљање развојем је био носилац реализације 14 пројекта из Стратегије развоја, чија је укупна реализована вриједност 1.176.611,85KM, при чему је из Буџета општине обезбиђено 226.909,55KM, а из екстерних извора финансирања 949.702,38 KM.

Као редовни послови за које је задужен Одсјек у оквиру својих надлежности, реализоване су активности координације процеса планирања, праћења и вредновања годишњег рада општинске управе и имплементације Стратегије развоја. Поред тога, Одсјек је радио и на активностима промоције општине и њених инвестиционих могућности, подршке локалној

пословној заједници, пројектног менаџмента, вођења и анализе база података социоекономских индикатора општине, унапријеђења сарадње са институцијама и организацијама од значаја за локални економски развој, као и активностима унапријеђења капацитета Одсјека.

Циљеви Одсјека за управљање развојем, у 2018. години, су се односили на сљедеће:

- Ојачати капацитете Општине за подршку локалном привредном сектору, уз повећање запослености од мин. 3%;
- Модернизовати, поједноставити и убрзати комуникацију грађана и јавне управе, уз повећање степена задовољства грађана административним услугама за мин. 2% у односу на 2017. годину;
- Унаприједити квалитет и промовисати туристичку понуду општине за повећање броја туриста од 2%,
- Пружити подршку развоју омладинског активизма, уз раст задовољства родитеља инфраструктуром и услугама за дјецу и младе те задовољства садржајима за младе;
- Благовремено спровођење пројекта из Стратегије и координација са осталим одјељењима и службама, те заједничко извештавање и јачање капацитета у пољу пројектног менаџмента.

Активности које је, у садњи са осталим одјељењима и одсејцима ОУ Општине Нови Град, реализовао Одсјек везане за промоцију привредних могућности и понуде и подршке локалној пословној заједници, доприњеле су остварењу раста запослених од 3,26% у односу на 2016. годину, и за 1,8% у односу на 2017.г., што је испод очекиваног годишњег повећања запослености.

У 2018. години, реализоване су активности на јачању капацитета локалне јавне администрације, те је за праћење повећања задовољства грађана јавним услугама, потребно успоставити систем за мјерење задовољства грађана услугама и провести анкету.

Реализоване су активности промоције туристичке понуде, које је потребно додатно унаприједити и интензивирати у наредном периоду да би се остварио очекивани раст броја туриста од најмање 2% годишње, јер у 2018. години остварени промет од боравишних такси је мањи за 28 % у односу на 2016.г. и за 6,7% у односу на 2017.г., што индиректно може указати на смањење броја туриста.¹

За мјерење задовољства садржајем за младе, као и инфраструктуром и услугама, потребно је успоставити систем и мјерити степен задовољства младих садржајима за младе, степен задовољства становништва комуналном и саобраћајном инфраструктуром, степен задовољства родитеља инфраструктуром и услугама за дјецу и младе.

У току 2018. године процедуре планирања, праћења, вредновања и извјештавања (ППВИ процедуре), наведене у Правилнику о планирању, праћењу и вредновању годишњег рада општинске управе и извјештавању и Календару Одсјека за управљање развојем (Службени гласник Општине Нови Град 11/18), су потпуно примјењене код свих одјељења и одсјека Општинске управе Општине Нови Град, а у Програм рада СО-е Нови Град за 2019.г. је уврштено разматрање Плана рада ОУ Општине Нови Град за 2019.г., Плана имплементације Стратегије интегрисаног развоја за 2019.г., Извјештаја о раду Начелника и ОУ Општине Нови Град за 2018.г. и Извјештаја о реализацији стратегије интегрисаног развоја за 2018.годину.

¹ Укупно наплаћена боравишна такса на подручју општине Нови Град у 2016.г. је износила 3.487,50 КМ, у 2017.г. 2.687,50 КМ, у 2018.г. 2.505,83 КМ. Према Одлуци о висини боравишне таксе на подручју општине Нови Град (Сл.Гласник Општине Нови Град 4/16), боравишну таксу по сваком оствареном ноћењу у угоститељском објекту за смјештај плаћају домаћи и страни држављани у износу од 1,50 КМ.

3. Спроведене активности на реализацији годишњег плана рада за 2018. годину

3.1. Активности произашле из Стратегије развоја

Током 2018.године Одсјек за управљање развојем је радио на имплементацији 18 пројекта, који су предвиђени Стратегијом развоја општине Нови Град, од којих је за 14 био директно одговоран за имплементацију, док је код 4 пројекта учествовао у реализацији. Од планираних укупно 19 пројекта у 2018.г., за чију имплементацију је био одговоран Одсјек за управљање развојем, 4 пројекта су пролонгирана, док је један пројекат коригован.

У оквиру Стратешког циља 1: „**Повећана запосленост у привреди и пољопривреди, уз истовремено повећање општинских прихода**“: Одсјек је радио на реализацији 7 пројекта, од којих је за 3 пројекта био директно одговоран за реализацију, а 4 пројекта су реализована у сарадњи са Одјељењем за привреду и пољопривреду:

1. „**Подршка запошљавању и развоју локалних МСП и предузетника**“, којег спроводи Одјељење за привреду и пољопривреду, а Одсјек за управљање развојем учествује у реализацији пројекта. Представник Одсјека је активно учествовао у изради Правилника о условима и начину остваривања подстицајних средстава за самозапошљавање (Службени гласник Општине Нови Град 10/18), те је био члан Комисије за додјелу подстицајних средстава за самозапошљавање,
2. „**Припрема и стицање BFC сертификата за општину са повољним пословним окружењем**“, који спроводи Одјељење за привреду и пољопривреду, а Одсјек за управљање развојем учествује у реализацији пројекта. У току 2018.године, послови координисања процеса BFC сертификације је у потпуности преuzeо Одсјек за управљање развојем, који је у току процеса евалуације, у сарадњи са осталим одјељењима и одјецима општинске управе, прикупio и доставио 403 доказна документа. Подршку сертифицирању Општине Нови Град према BFC стандарду подржала је и међународна организација Catholic Relief Services (CRS) у оквиру RAST пројекта, која суфинансира 50 % пројекта. Према Прелиминарном евалуационом извјештају од 19.09.2018.г., остварена је укупна испуњеност BFC критеријума од 50,67 %, док 9 од 13 елиминационих критеријума није било исуњено 100%. Како је услов за даљи процес сертификације укупна испуњеност критеријума од најмање 75%, при чему испуњеност свих 13 елиминационих критеријума треба да буде 100 %, било је потребно да се имплементирају препоруке евалуационе комисије за већи проценат испуњења BFC критеријума у наредној фази. Наредна фаза, фаза имплементације, је трајала од октобра 2018.г. -фебруара 2019.г., у којој су се имплементирале препоруке евалуационе комисије, у циљу усклађивања пословања Општине Нови Град са BFC стандардима. У току ове фазе достављено је још 338 доказних докумената. Тренутно је у процесу усаглашавање Финалног евалуационог извјештаја, а према незваничним подацима доступним на BFC платформи, испуњеност BFC критеријума Општине Нови Град након фазе имплементације (март 2019.г.) износи 81,21%, те се очекује испуњеност услова за улазак у следећу фазу, а то је фаза верификације, која је и посљедња фаза у процесу добијања BFC сертификата. Окончање цјелокупног процеса се очекује до краја 2019.г.
3. „**Промоција инвестиција у општини Нови Град**“, у оквиру којег је, уз подршку организације Catholic Relief Services (CRS), израђен двојезични инвестициони web портал www.investnovigrad.com, те снимљен промотивни видео о општини Нови Град. Пројектом руководи Одјељење за привреду и пољопривреду, а Одсјек за управљање развојем је активно радио на изради садржаја и докумената на српском и енглеском језику за потребе инвестиционог web портала.

4. „Развој препознатљивог и конкурентног туристичког производа ријечног, риболовног и спорско-рекреативног туризма“, је пројекат који је израђен и аплициран код Министарства трговине и туризма РС у 2017.г., међутим средства у 2018.г. нису одобрена, те је пројекат је коригован. У циљу постизања проектних исхода- донесена је Одлука о ограничавању снаге погонских мотора пловних објекта на ријекама на подручју општине Нови Град (Сл.Гласник општине Нови Град 8/18), те је извршено порибљавање Уне и Сane шараном (247 кг) и пастрмком (500 ком),
5. „Интегрални план промоције туристичке понуде и инвестиција у туризам општине Нови Град“, који се односи на интегралан приступ у брендирању и маркетингу понуде и производа, као и могућих инвестиција у туризам са јасно дефинисаним циљним тржиштима и каналима тржишне комуникације. Пројектом је предвиђен низ континуираних активности, од којих је у 2018. године фокус био на изради промотивног материјала и промоцији општине као туристичке дестинације путем манифестација и сајмова. Том приликом су одржане све манифестације из Календара манифестација општине Нови Град за 2018.г., од којих је најзначајнија била „Интернационална Уна регата-лађом низ Уну“, која је 2018. године окупила рекордан број учесника, (55 рафтинг чамаца и 15 лађа, са преко 500 учесника). Поред тога, у сарадњи са Туристичком организацијом општине Нови Град, је организовано учешће наше општине на 2 значајна међународна сајма туризма: у Београду и Љубљани. Планирана средства за реализацију овог пројекта у 2018. године су износила 85.550,00 КМ, док је реализовано 10.312,00 КМ више од планираног, и то: 93.712,00 КМ из буџета општине, а 2.150,00 КМ из наплата боравишне таксе. У наредном планском периоду предвиђено је постављање туристичке сигнализације, брендирање, те усмјеравање промотивних активности према туристичким агенцијама и организаторима путовања, а у сарадњи са Туристичком организацијом општине Нови Град.
6. „Развијање капацитета за производњу традиционалног сира на подручју општине Нови Град“, који је у потпуности завршен у 2018.г. Најзначајнији резултат пројекта је тај што су са радом почеле 3 мале сиране у сеоским подручјима, осигурено је локално партнерство у циљу постизања одрживости и проширења производње, те што су нови производи промовисани на локалном/регионалном тржишту. Производња традиционалног сира је започела. Процјена је да се произведе 300-400 кг сира мјесечно по сираним. (900 -1200 кг укупно мјесечно) Годишња производња сира износи 10,8 -14,4 тоне укупно за све три сиране. Укупна вриједност пројекта: 82.520,33 КМ (буџет-19.154,95 КМ, ИРБРС- 59.708,40 КМ), веб страница пројекта: www.krajiskisir.com.
7. „Повећање обима, продуктивности, те степена тржишности и финализације пољопривредне производње“, који се односи на успоставу и јачање локалних ланаца вриједности у пољопривреди, и који су заједнички израдили Одјек за управљање развојем и Одјељење за привреду и пољопривреду. Пројекат је аплициран за средства код Catholic Relief Services (CRS), међутим пројекат није прошао, те је његова реализација пролонгирана за наредни период.

У оквиру Стратешког циља 2: „Побољшан квалитет живота, посебно за старије становништво и младе“, Одјек за управљање развојем је радио на 6 пројекта, од којих је за 4 пројекта био директно одговоран за реализацију, а 2 пројекта су реализована у сарадњи са Одјељењем за друштвене дјелатности:

1. „Е-општина“, који је завршен у 2018.г. Овај пројекат доприноси повећању нивоа доступности услуга Општинске управе Нови Град грађанима, транспарентности рада локалне самоуправе, као и њеном ефикаснијем и јефтинијем раду, и то путем софтвера ДМС Е-управа. Износ укупно реализованих средстава је 39.400,00 КМ, од чега је 8.000,00 суфинансирано из буџета, а 31.400,00 из средстава УНДП-а. Имплементацијом информатичке технологије, направљен је потпуни реинжењеринг пословних процеса -

успостављени су брзи комуникациони канали и системска координација активности. Папирнати документи су у великој мјери замијењени електронским, аутоматизован је поступак обраде предмета и докумената, службеницима је осигуран тренутни приступ свим релевантним информацијама, успостављена је потпуна транспарентност пословања, а грађанима и привредним субјектима је омогућен тренутни увид у властити предмет путем интернета, прибављање извода из матичних књига, могућност пријаве комуналних проблема или да понуде разне видове сарадње, те да поставе питање везано за услуге које пружа Општинска управа. Увођење електронског пословања у Општини Нови Град је озваничено 06.09.2018.г., а потпуна примјена система је почела од 01.01.2019. године, када је цијела општинска управа почела да ради кроз ДМС. Обуку за кориштење апликације прошла су укупно 62 запослена, која у оквиру својих послова воде управни поступак или имају дотицаја са управним поступком. Поједностављено је и унапређено 135 грађанских административних поступка. Осим ДМС апликације, пуштен је у рад сајт www.euprava.opština-novigrad.com, путем којег грађани и привредни субјекти могу да упућују online захтјеве према администрацији, пријављују проблеме, провјере статус свог предмета или да предложе неку идеју за пројекат. Ово омогућава потпуно ефикасно и транспарентно пословање општинске управе, али што је најважније, у великој мјери смањује трошкове и вријеме грађана.

2. "Омладинска банка", који се континирано спроводи на подручју наше општине од 2010. године. До сад је кроз овај пројекат реализовано укупно 523.770,00 КМ (127.333,00 КМ – средства Општине, 92.467,00 КМ- средства Фондације Мозаик, 303.970,00 КМ- доприноси неформалних група). У 2018. години је реализовано 26 пројекта неформалних група младих, чија је укупна вриједност износила 46.663,00 КМ (Фондација Мозаик- 11.707,00 КМ, Општина Нови Град -17.526,00 КМ, доприноси неформалних група -17.430,00 КМ). Пројекти који су реализовани у току 2018. године су:

- **Терен за баскет** (уређена је површина за терен, вриједност пројекта: 2.247,00 КМ),
- **Набавка столица и столова за спортски омладински центар** (набављено 40 столица за омладински центар у МЗ Сводна, вриједност пројекта: 2.000,00 КМ),
- **Камп – камп** (тродневни камп на ријеци Уни, преко 20 учесника, вриједност пројекта 1.749,00 КМ),
- **Ограђивање стадиона „Браћа Марчета“** (постављена заштитна мрежа, постављени стубови, вриједност пројекта 2.088,00 КМ),
- **Уређивање кеја у Новом Граду** (Уређено шеталиште уз ријеку Уну, префарбана градска расvjета дуж кеја, реновиране клупе, вриједност пројекта 2.095,00 КМ),
- **Уређење излетишта Кула** (реновиран кров кућице на излетишту, очишћено смеће, постављене канте, покошено те насуте прилазне стазе, вриједност пројекта 2.229,00 КМ),
- **Адаптација дјечијег игралишта у Доњем Водичеву** (ограђено игралиште, реновирана љуљачка, купљене лопте за фудбал и кошарку, вриједност пројекта 2.089,00 КМ),
- **Уређење друштвеног дома у Жуљевици** (уређен друштвени дом, постављени столови, клупе, те окречен дом 1.804,00 КМ),
- **Њежније, али не и слабије** (одржан низ радионица и тренинга који су били фокусирани на обуку зена у сврху самоодбране, вриједност пројекта 847,00 КМ),
- **Изградња игралишта за дјецу** (префарбане постојеће конструкције, додате нове конструкције за tobogan и љуљачке, вриједност пројекта 1.127,00 КМ),
- **У здравом тјелу здрав дух** (направљена фитнес просторија у којој дјеца могу да вјежбају, вриједност пројекта 1.130,00 КМ),
- **Лакие ћачке торбе** (реновирано 16 постојећих школских ормарића, те оспособљено 6 великих и 2 мања ормара, вриједност пројекта 2.092,00 КМ),

- **Игра без граница** (постављене љуљачке, тобоган, клацкалица и пластична кућица, те уређено двориште, вриједност пројекта 1.312,00 КМ),
- **Уређење просторија теретане** (сазидан зид, унијете спрave, вриједност пројекта 1.594,00 КМ),
- **Благо Уне** (15 учесника учествовало у прикупљању података за брошуру, 8 очистило корито ријеке Уне од површинског отпада, вриједност пројекта 1.900,00 КМ),
- **Игралиште на отвореном** (изграђено игралиште на отвореном, вриједност пројекта 1.800,00 КМ),
- **Наш заједнички дом** (набављени сетови посуђа, столови и клупе, вриједност пројекта 2.292,00 КМ),
- **Јуниор- Еко квиско** (преко 70 дјеце је учествовало у едукацијама о животној средини, вриједност пројекта 1.341,00 КМ),
- **Дјечији кутак Млакве** (поравнат терен за дјечије игралиште и уређена површина на којој се налазе клацкалице, тобоган и љуљачке, вриједност пројекта 1.901,00 КМ),
- **Школа активизма** (радови на постављању канти, те бетонирање стубова, вриједност пројекта 1.350,00 КМ)
- **Једна једина Уна** (постављање инфо табли на кеју, вриједност пројекта 1.485,00 КМ),
- **Игралиште за дјецу** (постављање клацкалица, љуљачки тобогана и пјешчаника, вриједност пројекта 1.500,00 КМ),
- **Обновимо и играјмо** (обновљен кошаркашки терен ЈУ ОШ“Свети Сава“ Нови Град, вриједност пројекта 2.735,00 КМ),
- **Наше село љепше од Париза** (помоћу пројекта се утиче директно на друштвени живот и провођење квалитетнијег слободног времена код младих, вриједност пројекта 2.290,00 КМ)
- **Streetball Нови Град** (успешно реализована манифестација са рекордним бројем посетиоца, вриједност пројекта 2.796,00 КМ),
- **Street Workout Радомировац** (грађани села Радомировац добили терен на отвореном, вриједност пројекта 847,00 КМ).

Кроз ове пројекте је било ангажовано 285 волонтера, док је било 3 693 крајњих корисника. Данас 13.12.2018.г., у Сарајеву, је потписан „Меморандум о сарадњи Општине Нови Град и Фондације Мозаик за период од 2019 -2022.г.“, у склопу чега је утврђен је план активности за наредни период. У оквиру планираних активности, наставиће се подршка пројектима неформалних група младих (најмање 15 пројекта годишње), те ће се развијати и предузетничке идеје младих кроз успоставу „Импакт инкубатора“ (најмање 3 предузетничке идеје годишње). Укупно планирани износ Фондације Мозаик за период од 2019-2022.г износи 80.000,00 КМ, док планирани износ Општине Нови Град износи 68.000,00 КМ.

3. „Израда Омладинске политike“, Одлуку о изради Омладинске политike општине Нови Град за период од 2018-2022.г. је донијела Скупштина општине Нови Град 28.02.2018.г. (Службени гласник Општине Нови Град 2/18), а Рјешење о именовању Радне групе за израду Омладинске политike општине Нови Град за период од 2018-2022.г. је донио Начелник општине дана 07.05.2018.г. (број 01-052-196/18). Координатор Радне групе је представник Одсјека за управљање развојем, а у току 2018.г. је извршено анкетирање 160 младих средњошколаца и локалних невладиних организација, на основу чега је извшена анализа стања и дефинисани стратешки фокуси. Коначан приједлог документа се очекује у мају 2019.г.
4. „ПРО-Будућност“ (Повјерење, разумијевање, одговорност за будућност) је УСАИД-ов пројекат изградње мира и повјерења међу грађанима и грађанкама свих етничких и вјерских група у Босни и Херцеговини. Активности се проводе у преко 70 општина и градова у БиХ, а пројекат у континуитету ради са младима, НВО, удружењима жена,

вјерским заједницама и лидерима, политичким лидерима, медијима и различитим нивоима институција власти, који ће заједнички допринијети бољем разумијевању грађана и народа БиХ. Пројекат проводи америчка хуманитарна организација Catholic Relief Services CRS, са партнерима: Caritas BiH, Институтом за развој младих КУЛТ, Форумом грађана Тузла (ФГТ), Хелсиншким парламентом грађана Бањалука (хЦА) и Нансен дијалог центром Mostar (НДЦ). Прва фаза пројекта је трајала од 16. 9. 2013. – 16. 9. 2017., а у току 2018. године је припремана наредна фаза која траје од 16.09.2018.- 16.09.2022. године. С обзиром да је у току 2018.г. пројекат био у прелазном периоду са једне на другу фазу, јавни позив за пројекте неформалних група младих и организација је објављен тек у октобру, при чemu је Одсјек за управљање развојем пружио стручну савјетодавну подршку за израду пројекта за двије организације, а тренутно је у току евалуација пројектних апликација.

5. „**Трајно стамбено збрињавање и економски опоравак жртава поплава и клизишта у БиХ**“, који је спроводило Одјељење за друштвене дјелатности, а Одсјек за управљање развојем је одговоран за праћење пројекта. Пројекат је завршен у 2018.г. Протокол о сарадњи између УНДП-а и Општине Нови Град потписан је у мају 2018.г., а помоћ је добило шест корисника, у виду изградње и санације стамбених објеката оштећених у поплавама 2014. године, економског озаживања кроз подршку у развоју пољопривредне производње, запошљавања и самозапошљавања. Од планираних 100.000,00 КМ реализовано је 99.248,00 КМ, и то 5.000,00 КМ из Буџета општине и 94.248,00 КМ од УНДП-а.
6. „**Регионални стамбени пројекат ДПС2**“, који је спроводило Одјељење за друштвене дјелатности, а Одсјек за управљање развојем је одговоран за праћење пројекта. Пројекат је завршен у 2018.г. и односи се на одрживу социјалну и економску интеграцију повратника и расељених у Новом Граду. Пројекат спроводе Министарство за људска права и изbjеглице БиХ и Министарство за изbjеглице и расељена лица РС, а додијељене су донације пољопривредне механизације за пет породица и изградња кућа за 3 корисника, те је изграђено 9 нових кућа и адаптирана 21 кућа за повратнике на подручју општине Нови Град. Од укупно планираних 700.000,00 КМ реализовано је 645.950,98 КМ.

У оквиру Стратешког циља 3: „**Очувана животна средина**“: Одсјек за управљање развојем је радио на 5 пројекта, од којих је за 2 пројекта био директно одговоран за реализацију, а 4 пројекта су израђена/реализована у сарадњи са Одјељењем за просторно уређење и стамбено-комуналне дјелатности:

1. „**Израда Акционог плана енергетске ефикасности**“ у оквиру којег је Одсјек за управљање развојем учествовао у изради документа, а Скупштина општине Нови Град је 01.11.2018. година усвојила Акциони план енергетске ефикасности општине Нови Град за период од 2016. до 2018. године.
2. „**Уређење и заштита изворишта Скакавац**“ је пројекат који је израдио и аплицирао код Фонда за заштиту животне средине и енергетску ефикасност РС Одсјек за управљање развојем. Укупно тражена вриједност од Фонда за заштиту животне средине и енергетску ефикасност РС је била 16.367,30 КМ, док је из Буџета општине предвиђено 7.016,40 КМ. На основу Одлуке о избору корисника средстава Фонда број 02/1-143/17 од 15.11.2017. године, Општини Нови Град су одобрена средства у износу од 5.000,00 КМ. Како је износ одобрених средстава знатно нижи од траженог износа, било је потребно да се активности и буџет пројекта коригују у складу са расположивим средствима. Реализоване активности су санација извора Скакавац и уређење тока потока Скакавац у дужини од 330 м, те унапријеђење свијести локалног становништва МЗ Блатна о значају очувања водних ресурса. Активности које нису спроведене због недостатка финансијских средстава се односе на уређење 1 туристичке локације. Укупно реализована средства износе 7.050,40 КМ (2.050,40 КМ из Буџета општине и 5.000,00 КМ из средстава Фонда).

3. „Побољшање капацитета комуналног предузећа КОМУС“, је пројекат који је израдио и аплицирао код ИРБРС-а Одсјек за управљање развојем. За реализацију пројекта је одговорно Одјељењеза просторно уређење и стамбено-комуналне дјелатности. Пројекат сеодноси на јачање капацитета КП „Комус“ набавком камиона за отпад мањег капацитета, контејнера и канти за класично и селективно прикупљање отпада и цамбо врећа за одвоз одвојеног отпада. Укупна вриједност пројекта је 131.661,86 КМ, од чега је из Буџета општине предвиђено 33.381,86 КМ, а 98.280,00 КМ из Финансијског механизма ИРБРС-а. Евалуација пројекта је у току.
4. „Увођење система сортирања отпада и рециклаже - Зелена острва“, је пројекат који је израдио и аплицирао код УНДП-а Одсјек за управљање развојем, у оквиру Јавног позива за партнерске општине ЛИР пројекта, у мају 2018.г. За реализацију пројекта је одговорно Одјељење за просторно уређење и стамбено-комуналне дјелатности. Укупна вриједност пројекта је 107.419,00 КМ (Буџет општине: 56.426,01 КМ, УНДП-50.990,40 КМ). Пројекат је одбијен због неиспуњавања критеријума који се односе на реализацију предвиђених мјера уштеда наведених у Протоколу о сарадњи за локални развој између Општине Нови Град и пројекта „Локални интегрисани развој“. Специфични циљ 1.3. Протокола се односи на оптимизацију јавних прихода и расхода, које се односе на смањење административних трошкова (попут уговора о привременим и повременим пословима), те на смањење трошкова комуникације (посебно између организационих јединица). Како Општина Нови Град није реализовала наведене уштеде, није стекла основни услов за добијање тражених средстава.
5. „Уклањање и санација дивљих депонија на подручју општине Нови Град“ је пројекат који је Одсјек израдио у партнерству са КП“ Комус“. За реализацију пројекта је одговорно Одјељењеза просторно уређење и стамбено-комуналне дјелатности. Пројекат је аплициран у фебруару 2018.г. према УНДП-у, а у оквиру Јавног позива за самозапошљавање кроз јавне радове у оквиру ЛИР пројекта. Вриједност пројекта је 73.028,20 КМ (Буџет општине -23.028,20 КМ, УНДП-50.000,00 КМ). Пројекат је одбијен због неиспуњавања критеријума који се односе на реализацију предвиђених мјера уштеда наведених у Протоколу о сарадњи за локални развој између Општине Нови Град и пројекта „Локални интегрисани развој“. Специфични циљ 1.3. Протокола се односи на оптимизацију јавних прихода и расхода, које се односе на смањење административних трошкова (попут уговора о привременим и повременим пословима), те на смањење трошкова комуникације (посебно између организационих јединица). Како Општина Нови Град није реализовала наведене уштеде, није стекла основни услов за добијање тражених средстава.

Поред стратешких пројекта, Одсјек је учествовао и у изради и имплементацији других пројекта и активности, који нису предвиђени Стратегијом, и то:

- **Пријава на Јавни позив** за додјелу средстава за суфинансирање израде докумената просторног уређења јединица локалне самоуправе, које објавило Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију РС, новембра 2018.г. Евалуација пријаве је у току.
- **Савјетодавно-стручна подршка** предузећу „Падрино-БП“ доо Нови Град, код израде пријаве на Јавни позив за подршку унапређењу привредних активности и побољшања пословања привредних друштава, који је објавило Министарство индустрије енергетике и рударства РС 22.11.2018.
- **Пријава на Јавни позив** „Подрка маргинализираним групама жена у развоју бизниса“, који је објавио УНДП. Средства за реализацију пројекта су одобрена у децембру 2018.г. Укупна вриједност пројекта је 40.000,00 КМ (Буџет општине- 20.000,00 КМ, УНДП- 20.000,00 КМ). Пројекат је уврштен у План имплементације стратегије за 2019.г.
- **Достава извјештаја** за пројекте енергетске ефикасности у образовним институцијама:
  - Санација школе у Блатни , вриједност пројекта је 39.183,30 КМ, од чега је 33.490,00 КМ донаторских средстава Владе Републике Србије, док је износ од

- 5.693,30 суфинансираа Општина Нови Град. Пројекат је реализован 2018.г., а имплементацију је пратио Одсјек за управљање развојем.
- *Санација школе у Радомировцу*, вриједност пројекта је 77.556,76 КМ, од чега је 64.296,38 КМ донаторских средстава Владе Републике Србије, док је износ од 13.270,38 суфинансирала Општина Нови Град. Пројекат је завршен у 2018.г., а имплементацију је пратио Одсјек за управљање развојем.
  - *Санација објекта школе подручног одјељења ОШ "Свети Сава"* у Великој Рујишкој, вриједност пројекта је 21.212,41 КМ, од чега је 20.000,00 КМ суфинансирао Предсједник Републике Српске, а 1.212,41 КМ Општина Нови Град. Пројекат је завршен у 2018.г, а имплементацију је пратио Одсјек за управљање развојем.
  - „**Europe through the eyes of the citizens**“, у оквиру Програма ЕУ „Европа за грађане“. Апликант пројекта је Општина Своге из Бугарске, а Општина Нови Град један од партнера на пројекту. Пројекат се односи на Мјеру 2.1. Братимљење градова, и дио је потпрограма 2. Демократски ангажман и грађанско судјеловање, а основни јој је циљ подупријети пројекте који окупљају најмање двије општине/града/ или друге непрофитне организације које представљају локалну самоуправу на манифестацији братимљења која подразумијева једно догађање (мобилност) с минимално 25 позваних судионика из партнёрске земље. Планирана је тродневна конференција у Бугарској, почетком јуна 2019.г, с учесницима са подручја општине Нови Град, за чије учешће су обезбиђена средства кроз пројекат.
  - **Пријава на Позив** за кандидовање јавних објеката за унапређење енергетске ефикасности у оквиру проширења „Пројекта енергетске ефикасности у БиХ“, који је објавило Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију. Општина Нови Град је кандидовала пројекте енергетске ефикасности за ОШ „Вук Каракић“, ОШ „Драган Вујановић“ и Гимназије „Петар Кочић“. Циљ јавног позива је био пријава пројекта/објеката у базу података о објектима енергетске ефикасности Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију, на основу које ће се дефинисати мјере и активности за наредни период.

Одсјек за управљање развојем је у 2018.г. активно учествовао и у раду комисија које је именовао Начелник општине, и то:

- Другостепена комисија за разматрање пристиглих приговора апликаната на подручју општине Нови Град, за програм за опоравак од поплава и стамбено збрињавање, Рјешење Начелника од 31.01.2018., 01-052-360/17-1.
- Комисија за провођење поступка утврђивања листе дефицитарних производно- занатских дјелатности на подручју општине Нови Град од 22.11.2018., број:01-052-420/18.
- Комисија за додјелу подстицајних средстава за самозапошљавање од 30.11.2018., број: 01-052-433/18.

3.2. Активности из редовне надлежности

У оквиру редовних послова, Одјек управљање развојем је реализовао следеће активности:

1. Координација процесом планирања, праћења и вредновања годишњег рада општинске управе, у оквиру чега је

- Израђен *План рада Одјељења/Одјека за 2018.г.*, у складу са методолошким смјерницама УНДП-а у оквиру пројекта Локални интегрисани развој и Правилником о планирању, праћењу и вредновању годишњег рада општинске управе и извјештавању (Службени гласник Општине Нови Град 12/17),
- Припремљен *Годишњи план рада општинске управе и усклађен са буџетом општине за 2018.г.*, у складу са методолошким смјерницама УНДП-а у оквиру пројекта Локални интегрисани развој и Правилником о планирању, праћењу и вредновању годишњег рада општинске управе и извјештавању (Службени гласник Општине Нови Град 12/17),
- Припремљен *Извјештај о раду Одјељења/Одјека за 2017.г.*, у складу са методолошким смјерницама УНДП-а у оквиру пројекта Локални интегрисани развој и Правилником о планирању, праћењу и вредновању годишњег рада општинске управе и извјештавању (Службени гласник Општине Нови Град 12/17),
- Припремљен *Извјештај о раду Начелника општине и Општинске управе Општине Нови Град у 2017.г.*, у складу са методолошким смјерницама УНДП-а у оквиру пројекта Локални интегрисани развој и Правилником о планирању, праћењу и вредновању годишњег рада општинске управе и извјештавању (Службени гласник Општине Нови Град 12/17),
- Израђен *Календар Одјека за управљање развојем за 2018.г. и 2019.г.*, у којем су утврђени рокови за праћење реализације Годишњег плана рада општинске управе, за 2018.г. и 2019.г.

2. Праћење реализације Стратегије развоја општине, у оквиру чега је

- Усаглашен и усклађен са Буџетом општине *Тргогодишњи план имплементације стратегије за период од 2018-2020.г.*,
- Усвојен *План имплементације Стратегије развоја за период од 2018-2020.г.* (као анекс Извјештаја о реализацији стратегије за 2017.г.) од стране СО-е Нови Град, Закључак СО-е Нови Град од 30.05.2018., број: 02-022-89/18,
- Ажурирани подаци о статусу статичких пројеката за 2017. и 2018.год.,
- Усвојен *Годишњи извјештај о имплементацији Стратегије развоја за 2017.г.* Закључак СО-е Нови Град од 30.05.2018., број: 02-022-89/18,
- Урађен први нацрт *Плана имплементације стратегије за период од 2019-2021.г.*,
- Урађен први нацрт *Плана имплементације стратегије за 2019.г.*
- Ажуриране Excel табеле за праћење имплементације Стратегије развоја: Табела „Секторски и макро индикатори (СМИ)“ и „Алат за праћење имплементације Стратегије (АПИС)“.

3. Промоција општине, локалне привреде и инвестиционих могућности, у оквиру чега је:

- Израђен *Календар сајмова у БиХ и окружењу за 2019.г.*,
- Израђен *План промоције локалне привреде на сајмовима за 2019.г.*,
- Израђена *презентација о инвестиционим могућностима општине* на енглеском језику,
- Израђен садржај за веб портал www.investnovigrad.com на српском и енглеском језику.

4. Подршка локалној пословној заједници, у оквиру чега је реализовано:

- Представници Одсјека за управљање развојем присуствовали на 8 састанака са потенцијалним инвеститорима и привредницима: 16.05.2018., 20.06.2018., 31.10.2018., 02.11.2018., 07.11.2018., 26.11.2018., 06.12.2018., 13.12.2018.,
- Учествовање у истраживању „Испитивање мишљења и потреба пословне заједнице“-анкетирање привредника , у сарадњи са Одјељем за привреду и пљопривреду,
- Израђена Анализа о мишљењу привредника о раду привредног савјета, сарадњом са Општинском управом, накнадама, таксама и цијенама комуналних услуга, потреба за радном снагом, и сл. за 2018.г.
- Стручни и административни послови за потребе Привредног савјета, које обавља Одсјек за управљање развојем на основу Пословника о раду Привредног савјета општине Нови Град (Службени гласник општине Ноив Град 11/18). У 2018. години је одржано укупно 3 сједнице Привредног савјета, а стручне и административне послове за потребе Привредног савјета је за прве двије сједнице (17.05. и 29.10.2018.г) обављало Одјељење за привреду и пљопривреду, док је за трећу сједницу (04.12.2018. г.) стручне и административне послове за потребе Привредног савјета обављао Одсјек за управљање развојем,
- Нефинансијски видови подрше привредницима - успостава mailing liste привредника, редовно обавјештавање привредника о свим релевантним јавним позивима, конкурсима и сл., савјетодавне и консултанстке услуге привредницима и услуге израде пројекта, обуке и сл.
- Ажурирање података о доступним локалним, ентитетским и државним олакшицама/субвенцијама/подстицајима за привреднике- израда промотивног летка и објављивање на веб страници,
- Стварање обједињене базе свих података од користи за инвеститоре, у сарадњи са осталим одјељењима аи одсјецима ОУ Општине Нови Град: база браунфилд локација, гринфилд локација, инфраструктури, цијенама комуналних услуга, просторној документацији, процедури регистрације предузећа, процедури добијања дозвола, олакшицама/подстицајима, таксама, накнадама и сл.

5. Вођење и анализа база података социоекономских индикатора општине, у оквиру чега се воде сљедеће базе података:

- База демографских података,
- База података о тржишту рада,
- База података за социјалне јавне услуге,
- База података за инфраструктуру и комуналне јавне услуге,
- База података локалне привреде,
- База података о стању животне средине,

6. Унапријеђење сарадње са институцијама и организацијама од значаја за локални економски развој, у оквиру чега је успостављена или настављена сарадња са:

- Вишим нивоима власти, међународним организацијама и донаторима, агенцијама, коморама- Министарство за европске интеграције и међународну сарадњу РС - Одјељење за фондове и развојну помоћ, Савез општина и градова РС, Привредна комора РС, УНДП, CRS, ИРБРС, и др.
- **Пројектни менаџмент**, у оквиру чега је у току 2018.г. Одсјек за управљање развојем је активно учествовао у имплементацији 14 пројекта из Стратегије развоја, за чију је имплементацију био директно одговоран. Укупна вриједност реализованих средстава кроз стратешке пројекте које је водио Одсјек за управљање развојем износи

1.176611,85КМ, при чему је из Буџета општине обезбиђено 226.909,55 КМ, а из екстерних извора финансирања 949.702,38 КМ. Поред пројекта из Стратегије Одсјек је припремао пријаве на јавне позиве за још 4 пројекта, од којих су одобрена средства за реализацију пројекта у оквиру Програма ЕУ „Евопа за грађане“ и „Подрка маргинализираним групама жена у развоју бизниса“.

3.3. Активности везане за запослене

За јачање капацитета запослених у Одсјеку, завршено је 14 програма обуке. Подаци о обукама запослених у Одсјеку за управљање развојем у 2018. години су приказани су у табели:

P.B P.	НАЗИВ ОБУКЕ	ОПИС	БРОЈ ПО-ЛА-ЗНИ-КА	Име и презиме полазника	ОРГАНИ-ЗАТОР ОБУКЕ	МЈЕСТО ИЗВОЂЕЊА ОБУКЕ	ТРАЈАЊЕ ОБУКЕ
1	Упознавање службеника ЈЛС РС са Стратегијом развоја локалне самоуправе у РС за период од 2017-2021.г.	Упознавање са резултатима спровођења претходне Стратегије развоја лок. Самоуправе у РС 2009-2015, те са основним стратешким циљевима Стратегије за период од 2017-2021	1	Весна Ђукановић	Влада РС, Минис. управе и лок.само-управе	Бања Лука	1 дан, 22.03. 2018.г.
2	УНДП - Техничка помоћ локалним заједницама у процесу јачања система управљања развојем	Израда годишњег извјештаја о раду општинске управе	3	Весна Ђукановић Саша Мирин Дијана Тадић	УНДП	Нови Град	1 дан, 05.04. 2018.
3	Улога ЈЛС у унапријеђењу локалног пословног окружења	Елементи за креирање повољног локалног пословног окружења, инструменти ЛЕР-а	1	Љиљана Граб	УНДП	Бања Лука	1 дан, 26.04. 2018.г.
4	Креирање повољног пословног окружења у једницима локалне самоуправе	Упознавање са регулаторни м оквиром, инструментима за развој повољног пословног окружења кроз практичне вјежбе и кориштење примјера добре праксе	2	Дијана Тадић Далиборка Умићевић	УНДП	Бања Лука	2 дана, 10. и 11.05. 2018.г.
5	УНДП - Техничка помоћ локалним заједницама у процесу јачања система управљања развојем	Израда Извјештаја о реализацији годишњег плана имплементације Стратегије развоја	4	Љиљана Граб Весна Ђукановић Дијана Тадић, Далиборка Умићевић	УНДП	Нови Град	14.05. 2018.
6	Кодекс понашања службеника у градској одн.општинској управи и Упутство о кућном реду	Упознавање са Кодексом и Упутством	5	Љиљана Граб Весна Ђукановић Саша Мирин, Дијана Тадић, Далиборка Умићевић	интерно	Нови Град	2 дана, 16. и 18. 05.2018.г

7	Израда пројектно-техничке документације за инфраструктурне пројекте у ЈЛС	Основе управљања пројектним циклусом, идентификација инфраструктурних пројеката, правни оквир, студије изводљивости, дозволе, спровођење пројеката, ПРАГ процедуре, модалитети уговорања и сл.	1	Далиборка Умићевић	УНДП	Бања Лука	3 модула 1.модул: 12. и 13.06. 2.модул: 21.и 22.06. 3.модул: 02. и 03.07.
8	Мрежа практичара за управљање локалним развојем	Практични аспекти и дилеме систематског приступа УЛР, вански извори финансирања приоритетних пројеката, кључне карактеристике квалитетних пројеката, улога ЈЛС у процесу преношења релевантних информација, и сл.	1	Дијана Тадић	Савез општина и градова РС	Теслић	12.06. 2018.
9	Иницијална радионица за пројекте „Повећање улагања у јавне објекте са ниском стопом угљика“ и „Унапријеђење процеса израде Националног плана прилагођавања на климатске промене у БиХ	Донација Зеленог климатског фонда од 17,3 милиона долара за пројекте у области енергетске ефикасности. Презентација пројеката.	1	Саша Мирић	УНДП	Сарајево	24.09. 2018.
10	Конференција „Привреда Републике Српске од 2019. до 2022. године“	На конференцији је било ријечи о глобалним и унутрашњим изазовима са којима се сусреће домаћа привреда и како их превазићи, те о самим смјерницама и приједлозима за њихово унапређење и то у четири тематска подручја: пољопривреда и прехранбена индустрија; прерађивачка индустрија, туризам и информационо-комуникационе технологије. Присуство на 2 округла стола: ИТ сектор и туризам.	2	Љиљана Граб Весна Ђукановић	Влада РС Привредна Комора Унија удружења послодаваца РС	Бања Лука	28.09. 2018.
11	Прекогранична сарадња Хрватска-БиХ-Црна Гора	Информативна сесија -2. Јавни позив	1	Весна Ђукановић	Агенција за регионални и развој Р.Хрватске	Бихаћ	12.10. 2018.
10	Инфо дани - представљање пројекта EU4 business	Представљање пројекта и најава јавних позива у оквиру пројекта	2	Саша Мирић Дијана Тадић	ЕУ	Добој	16.10. 2018.
11	Развој приједлога пројекта уvezivanja пољопривредних производа у ланцу вриједности	Израда ланца вриједности пољопривредних производа, израда пројектног приједлога у оквиру пројекта уvezivanja малих пољопривредних производа у одрживе ланце вриједности у Босни и Херцеговини	1	Весна Ђукановић	CRS-Catholic relief services	Нови Град	30.10. 2018.
12	Мониторинг, евалуација и извјештавање	Мониторинг систем и технике прикупљања података, евалуација пројектних активности и постигнућа, аспекти наративног и финансијског извјештавања	3	Љиљана Граб Саша Мирић Весна Ђукановић	УНДП	Бања Лука	15.11. 2018.

13	Конференција „Како боље и како више подржати развој МСП“	Омогућавање приближавање перспектива приватног и јавног сектора, као и кључних међународних донатора и пројектата који подржавају економски развој.	1	Весна Тукановић	Влада РС ЕДА БЛ	Бања Лука	05.12.2018.
14	Мрежа практичара за управљање локалним развојем	Резултати анализе и препоруке за генерирање расходовних уштеда и побољшање прихода на основу дубинског прегледа буџета и финансијске праксе у 19 ЈЛС у БиХ, муниципалне обvezнице као инструмент мобилисања вањских извора финансирања локалних развојних приоритета, развојни стратешки документи	2	Далиборка Умићевић Дијана Тадић	Савез општина и градова РС	Сарајево	13.12.2018.

Према Одлуци о оснивању Општинске управе Општине Нови Град (Сл.гласник општине Нови Град 9/18) у Општинској управи оснива се Одсјек за управљање развојем, као самостални одсјек. Према Правилнику о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у Општинској управи Општине Нови Град (Сл.гласник општине Нови Град 9/18), у Одсјеку за управљање развојем утврђују се слједећа радна мјеста:

Р.б р.	Назив радног мјеста	Категорија	Број извршилаца
1.	Шеф Одсјека за управљање развојем	II	1
2.	Самостални стручни сарадник за стратешко планирање, интеграције и сарадњу	V	1
3.	Самостални стручни сарадник за подстицање локалне привреде и подршку инвеститорима	V	2
4.	Виши стручни сарадник за развој, имплементацију и праћење пројектата	VI	1
5.	Виши стручни сарадник за инвестиције	VI	1
6.	Стручни сарадник за административно - техничке послове	VII	1

Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у Општинској управи Општине Нови Град (Сл.гласник општине Нови Град 9/18), за рад Одсјека за управљање развојем предвиђено је укупно 7 радних мјеста.

У односу на планирани број радних мјеста, укупно је попуњено 5 радних мјеста, а нису попуњена 2 радна мјеста, и то: Самостални стручни сарадник за подстицање локалне привреде и подршку инвеститорима и Стручни сарадник за административно техничке послове. Послове ових радних мјеста тренутно врше Самостални стручни сарадник за стратешко планирање, интеграције и сарадњу и Виши стручни сарадник за развој, имплементацију и праћење пројектата, да би се задовољиле потребе обима рада односно активности и пројектата који се реализују у оквиру Одсјека.

Број и структура запослених по стручној спреми и по полу је приказана у табели.

Структура запослених по стручној спреми		Структура запослених по полу	
		Мушки	Женски
BCC +	5	1	4
ВШ			
СС			
ВКВ			
Укупно	5	1	4

4. Образложение неостварених циљних вриједности индикатора из годишњег плана рада

У реализацији пројектата планираних стратегијом развоја, остварени су планирани резултати, с тим да је трајање одређених пројектата у току и да су пролонгирани рокови завршетка, а очекује се да ће до краја тих пројектата бити остварене очекиване вриједности индикатора. Пролонгирање пројектата је углавном узроковано кашњењем у започињању проектних активности, а која су се односила углавном на проблеме у недоступности средстава планираних из ванских извора. У 2018.г. планирана је реализација 19 пројектата, међутим 4 пројекта је пролонгирало, а 1 пројекат је коригован. Одсјек је радио на имплементацији 14 пројекта, чије је остварење 93%. Од планираних 1.264.063,00 КМ за пројекте који су реализовани у 2018.г., реализовано је 1.176.611,85 КМ. У односу на све планиране пројекте за 2018.г. (ту спадају и пролонгирани и кориговани пројекти) остварење је 71%, при чему највише процената односи пролонгирани пројекат „Ревитализација текстилне индустрије“, укупне вриједности: 357.032,00 КМ.

5. Закључци и препоруке

Одсјек за управљање развојем има значајну улогу у координисању активности везаних за будућу имплементацију Стратегије развоја општине Нови Град, те имплементацију система за управљање локалним развојем у пракси. У том процесу, значајну основу знања и вјештина, дала је подршка УНДП пројекта кроз Техничку аистенцију за операционализацију управљања локалним економским развојем. Стечена знања и вјештине, те прописане процедуре Правилником о планирању, праћењу, вредновању и извјештавању (ППВИ процедуре) се и даље требају примјењивати у пракси рада цјелокупне Општинске управе Општине Нови Град. Посебна пажња ће бити усмјерења на координацију активности у увођењу системског приступа за праћење и евалуацију оствареног годишњег напретка у реализацији планова рада јединица у оквиру организационе структуре општинске управе у односу на дефинисане вриједности индикатора.

Када је ријеч о закључцима и корективним акцијама у погледу претходне године, највеће тешкоће, у погледу праћења резултата који су остварени реализацијом стратешких пројектата, су се односиле на недостатак механизма праћења одређених индикатора (приходи комерцијалних пољопривредних газдинстава, степен задовољства старијих лица услугама подршке, степен задовољства особа са инвалидитетом инфраструктуром и садржајима, степен задовољства младих садржајима за младе, степен задовољства становништва комуналном и саобраћајном инфраструктуром, степен задовољства родитеља инфраструктуром и услугама за дјецу и младе, вријеме чекања младих на посао, емисија CO₂, садржај фосфата и нитрата у водотоковима, остаци пестицида у пољопривредном земљишту, број нелегално изграђених објеката), те је неопходно успоставити ове механизме у циљу адекватне и свеобухватне анализе постигнутих резултата.

Такође, у току 2018.године Одсјек за управљање развојем је преузeo низ веома захтјевних послова (координација БФЦ процесом, технички секретаријат Привредног савјета, вођење и ажурирање веб странице намијењене привредницима и инвеститорима, осмишљавање и организације промоције локалне привреде, подршка локалној привреди и инвеститорима, истраживање/анкетирање привредног сектора, и сл.), а број запослених у Одсјеку је мањи него што је то предвиђено Систематизацијом радних мјеста (тренутно је попуњено 5 од предвиђених 7 радних мјеста, док је Шеф одсјека у протеклих 5 мјесеци на боловању). С обзиром на знатно већи обим послова са једне стране, те недостатак људских ресурса са друге стране, потребно је у што скоријем времену ангажовати стручна и квалификована лица у Одсјеку за управљање развојем, а у циљу ефикасног и квалитетног рада Одсјека и постизања планираних циљева, који се, с обзиром на природу посла, не односе само на Одсјек за управљање развојем, него и на Општинску управу у цјелини.

6. Табеларни приказ реализације активности из годишњег плана рада

Р.бр.	Пројекти, мјере и резовни послови	Планiranji рок	Статус	Укупно реализована средства	Ожелјани резултати (у извештајном периоду)	Остварена резултати у зависности од текушног очекивање (у извештајном периоду)	Одговорна особа одсјека
СТРАТЕШКИ ПРОЈЕКТИ И МЈЕРЕ (из Плана имплементације Стратегије за 2018.г.)							
1	Ревитализација текстилне индустрије на подручју општине Нови Град (2018)	Децембар 2018	Пролонгиран за 2021.г.	357.032,00	0,00	Најмање 5 нових радних места годишње у новоформираним пословним субјектима у периоду 2017-2021. година	Јанко Граб, Шef одсјека
2	Развој друштвеног предузећништва (2018-2020)	2020.г.	У току	10.000,00	0,00	Најмање 1 полазник са подручја општине Нови Град је учесник Инкубатора друштвеног бизниса Фондације Мозаик	Дијана Тадић, ВСС за инвестиције
3	Развој препознатљивог и конкурентног туристичког производа ријечног, риболовног и спорско-рекреативног туризма (2018-2021)	2021.г.	У току	15.297,00	0,00	Креирај најмање 1 туристички производ ријечног, спорско-рекреативног и риболовног туризма са задовољним визуелним идентитетом Повећан број смјештајних капацитета општине за најмање 5 смјештајних јединица	Министарства привреде и туризма РС у 2017.г., међутим средства у 2018.г. нику одобрена. Пројекат је коригован. Донесена је Одлука о ограничавању снаге погонских мотора пловних објеката на ријекама на подручју општине Нови Град (Сл.Гласник општине Нови Град 8/18) 24.11.2018.- порињавање Уне и Саве шараном (247 кг) и пастрмком (500 км)
4	Интегрални план промоције туристичке понуде и инвестиција у туризам општине Нови Град (2017-2026)	2026.г.	У току	85.550,00	95.862,00	Нова туристичка понуда Новог Града уврштена у понуду најмање 1 туроператора	Весна Ђукановић, ССС за стратешко планирање, интеграцији сарадњу

5	Развојање капацитета за производњу традиционалног сира на подручју општине Нови Град (2017-2018)	2018.г.	Завршен	73.105,00	78.863,35	Најмање 3 тоне произведеног сира годишње у периоду 2017-2021.	С радом почеле 3 магле сирane у сескам подручјима, осигурано је локално партнерство у циљу постизава одрживости и проширења производње, нови производи и промовисани на локалном/регионалном тржишту, вриједност пројекта. Производња традиционалног сира је започела. Процењена је да се произведе 300-400 кг сира мјесечно по сирани. (900 - 1200 кг производња сира износи 10,8 -14,4 тоне укупно за све три сирани.	Саша Мирјан-ВСС за развој, имплементацију и праћење пројекта
6	Е-општина (2017-2018)	2018.г.	Завршен	32.000,00	39.400,00	До 2021.године најмање 30% грађана користи систем е-општина.	Уведен електронски систем пословања у општинској управи, те се ранији напоменути грађанима:	Лјубиљана Граб, Шеф одсјека
7	Едукација запослених у управи и других актера (2017-2020)	2020.г.	У теку	00,00	00,00	Скраћено вријеме обраће предмета за 7 % у односу на 2017. годину	Напомена: пројекат је започео у 2017.г., када је планирана реализација једног дијела спредстава (8.000,00 КМ), док је преостали износ од 32.000,00 КМ планиран за 2018.г., међутим у 2018.г. су реализована и средства која су планирана за 2017.г., па је износ планираних у односу на реализована средства мањи, али укупан износ пројекта је у складу са планом.	Лјубиљана Граб, Шеф одсјека
8	Уређење комуналне инфраструктуре и санација стамбених јединица у ромском насељу	2018.г.	Завршен	86.228,00	86.228,00	Побољшана саобраћајна комуникација становника насеља Прекосане са другим дијеловима општине, урађен систем јавне расвете, насљеју Прекосане, у дужини од 500 метара, унапријеђени стамбени услови за најугроженије становнике насеља Прекосане	Асфалтирани пут Прекосање-Булук (Банџалучка улица), набављене је и уградња канализациона пумпа за пумпну станицу, израђен пројекат изградње канализационог система за прикупљање рекалих отпадних вода за додатнице улице и Банџалучку улицу По програму подржке запошњавању Рома у Републици Српској у 2018.години је на подручју општине Нови Град запослено 1. лице.	Саша Мирјан-ВСС за развој, имплементацију и праћење пројекта

9	Израда Омладинске политике (OKLJ) (2018)	2018.г.	У току	00,00	00,00	До 2021.г. реализовано најмање 50% планираних мјера, најкање 500 младих људи директни корист од реализације мјера до 2021.г.	Израда документа у току. Завршетак се очекује у мају 2019.г.	Саша Мирин-ВСС за развој, имплементацији и праћење пројекта Далиборка Јанићевић, ССС за подстицање локалне привреде и подршку инвеститорима
10	Мјера: Омладинска банка (2017-2019)	2019.г.	У току	47.500,00	46.663,00	Изградњено најмање 3 спортска терена, изградњено или санирано најмање 4 културна објекта , број грађана и дјеце укључене у спортске активности кроз рад најмање 62 активна спортска клупа износи најмање 60	Имплементирано 26 пројекта неформалних група младих 13.12.2018.г. је потписан „Меморандум о сарадњи Општине Нови Град и Фондације Мозаик за 2019.-2022.“	Саша Мирин-ВСС за развој, имплементацији и праћење пројекта Далиборка Јанићевић, ССС за подстицање локалне привреде и подршку инвеститорима
11	ПРО будућност (2017-2019)	2019.г.	У току	25.000,00	00,00	Најмање 15 младих овлађало новим знањима и вještinaama у оквиру активности изградње капацитeta Организована најмање 1 нова активност младих	У 2018.г. јавни позив за пројекте неформалних група младих и организација је затворен 10.11.2018., тренутно је у току евалуација	Протокол о сарадњи између УНДП-а и Општине Нови Град потписан је у мају 2018.г., а помоћ је добило плећ корисника, у виду изградње и санирање стамбних објеката општених у поплавама 2014. године, економског означавања кроз подршку у развоју полoprivredne производње, запошљавања и самозапошљавања, /компештан репроматерјал за сјевту, прихрану и заштиту кукураџа, тракторска прокалица, стручна подршка/.
12	Трајно стамбено збрињавање и економски опоравак жrtava поплава и клизиšta у БиХ (2017-2018)	2018.г.	Завршен	100.000,00	99.248,00	Стамбено збрињено најмање 75% жrtava поплава до 2021. Унапређен економски статус најмање 50% жrtava поплава до 2021. (корисници мјера запошљавања и обнове пословних објеката)	Весна Ђукановић, ССС за стратешко планирање, интеграцијен сарадњу	
13	Израда Акционог плана за равноправност полова (2018)	2018.г.	Пролонгиран за 2019.г.	00,00	00,00	Усвојен документ До 2021. реализовано најмање 50% планираних мјера Акционог плана за равноправност полова за дати период	Пролонговано за 2019.г.	Јильдана Граб, Шеф одјејска
14	Регионални стамбени пројекат ДПС2	2018.г.	Завршен	700.000,00	645.950,9	Најмање 60% анкетirаних становника задовољно квалитетом живота на подручју општине Нови Град у 2026. години у односу на 2017. годину, обновљавање или изградње 23 стамбене јединице за лица из категорије повратника	Изграђено 9 нових кућа за повратнике, адаптирано 12 кућа	Весна Ђукановић, ССС за стратешко планирање, интеграцијен сарадњу

15	Изградња Водоводне мреже у Радомировцу	2018.г.	Кориговано	36.388,44	0,00	Обезбјеђено континуирано и стављено водоснабдјевање за 419 становника села Радомировац	Пројекат израђен и алициран за спровођења код Чешке амбасаде, али није прошао. У складу са доступном информацијом изворни пројекат је коригован, у смислу трајања и финансијске конструkcије	Саша Мирин- ВСС за развој, имплементацију и праћење пројекта
16	Опремање јединице ЦЈЗ и Ватрогасне јединице (2017-2021)	2021.г.	У току	66.000,00	77.346,20	Скраћено вријеме реаговања за 10%	Набавка униформе и ватрогасне опреме	Набавка полиграфског чамца
17	Ревизија плана управљања отпадом (2018)	2018.г.	Пролонгиран за 2019.г.	00,00	00,00	Дефинисане приоритетне акције у области управљања отпадом	Пролонгирано за 2019.г.	Пролонгирано за 2019.г.
18	Ревизија плана за воде и заштиту животне средине (2018)	2018.г.	Пролонгиран за 2019.г.	00,00	00,00	План ревидиран и припремљено најмање 5 пројектних апликација	Пролонгирано за 2019.г.	Саша Мирин- ВСС за развој, имплементацију и праћење пројекта
19	Уређење и заштита изворишта Скакавац	2018.г.	Завршен	23.383,00	7.050,40	Саниран извор Скакавац и уређен ток потока Скакавац у дужини од 330 м., Извршен утицај на сајијест локалног становништва М3 Блатна о значају очувања водних ресурса	Саниран извор Скакавац и уређен ток потока Скакавац у дужини од 330 м., Извршен утицај на сајијест локалног становништва М3 Блатна о значају очувања водних ресурса	Саша Мирин- ВСС за развој, имплементацију и праћење пројекта
Укупно стратешки пројекти и мјере				1.657.483,44 КМ	1.176.611,85 КМ			

РЕДОВНИ ПОСЛОВИ

Р.бр.	Пројекти, мјере и редовни послови	Планира ни рок	Статус	Укупно плани рана средстава	Укупно реализацио вана средства	Очекивани резултати	Остварени резултати у односу на очекivanе	Одговорна особа
1.	Координација процесом планирања, праћења и вредновања годишњег рада општинске управе	Јануар 2018	Завршено	00,00	00,00	Усвојен Годишњи план рада општинске управе и усклађен са budgetom општине, за 2018.г.	Годишњи план рада општинске управе за 2018.г је усклађен са budgetom општине и урађен у складу са ППВИ процедурама, али није био на дневном реду СО-е Нови Град	Јильана Граб-Шеф Одјесјека Весна Ђукановић, сам. стр. cap. за стратешко планирање, интеграције и сарадњу
	Maj 2018	Завршено	00,00	00,00		Извештај о раду Одјељења/Одјесјека за 2017.г урађен у складу са ППВИ процедурама, међутим нису испоштовани рокови у Календару Одјесјека за управљавање развојем . Извештаји, који су урађени по старој методологији су усвојени од стране СО-е Нови Град у мају 2018.г., уз Извештај о раду Начелника.	Извештаји о раду Начелника о раду Одјељења/Одјесјека за 2017.г урађен у складу са ППВИ процедурама и Календаром Одјесјека за управљавање развојем	Јильана Граб-Шеф Одјесјека за локални економски развој Весна Ђукановић, сам. стр. cap. за стратешко планирање, интеграције и сарадњу
	Maj 2018	Завршено	00,00	00,00		Усвојен Извештај о раду Начелника општине и Општинске управе Нови Град у 2017.г.	Извештај о раду Начелника општине и Општинске управе Општине Нови Град за 2017.г. је накнадно урађен у складу са ППВИ процедуром, али као такав није био предмет расправе на сједници СО-е Нови Град.	Извештај о раду Начелника је урађен по старој методологији, и као такав је усвојен на СО-е Нови Град у мају 2018.г. Објединени годишњи извештај Извештај о раду Начелника општине и Општинске управе Општине Нови Град за 2017.г. је накнадно урађен у складу са ППВИ процедуром, али као такав није био предмет расправе на сједници СО-е Нови Град.
	Децем бар 2018	Завршено	00,00	00,00		Израђен план рада Одјељења/Одјесјека за 2019.	Одјељења и одјесјеци Општинске управе Општине Нови Град су, у складу са ППВИ процедуром, израдили планове рада за 2019.г. Планови су уврштени у Програм рада СО-е за 2019.г., уз Годишњи лан рада општинске управе за 2019.г	Весна Ђукановић, сам. стр. cap. за стратешко планирање, интеграције и сарадњу
	Децем бар 2018	Завршено	00,00	00,00		Израђен Годишњи план рада општинске управе и усклађен са budgetom општине, за 2020.г.	Годишњи план рада општинске управе за 2019.г је израђен у складу са ППВИ процедуром, и усклађен је са budgetom општине. Као такав је уврштен у Програм рада СО-е за 2019.г.	Весна Ђукановић, сам. стр. cap. за стратешко планирање, интеграције и сарадњу

		Децембар 2018	Завршено	00,00	00,00	Израђен Календар за праћење реализације Годишњег плана рада општинске управе, за 2019.г.	Календар Одсјека за управљање развојем за 2019. г. и Правилник о планирању, праћењу и вредновању годишњег реда општинске управе и извештавању је донио Начелник општине у новембру 2018.г. (Службени гласник Општине Нови Град 11/18),	Весна Ђукановић, сам. стр. cap. за стратешко планирање, интеграције и сарадњу
2.	Праћење реализације Стратегије развоја општине	Мај 2018	Завршено	00,00	00,00	Усаглашен и усклађен са budgetom трогодишњи план имплементације стратегије 2018-2020	Трогодишни План имплементације (2018-2020) је усклађен са Буџетом , те је усвојен у мај 2018.г., уз Извештај о реализацији стратегији з а2017.г.	Љиљана Граб-Шеф Одсјека Весна Ђукановић, сам. стр. cap. за стратешко планирање, интеграције и сарадњу
		Мај 2018	Завршено	00,00	00,00	Ажурирани подаци о статусу стратешких пројектака за 2017. и 2018.год	Подаци се воде у Одјељју за управљање развојем, у екセル табели реализације пројектата у којој се нападе подаци о свим планираним пројектима до 2021.г. те постинутим резултатима за 2017. И 2018.г.	Љиљана Граб-Шеф Одсјека Весна Ђукановић, сам. стр. cap. за стратешко планирање, интеграције и сарадњу
		Мај 2018	Завршено	00,00	00,00	Усвојен Годишњи извјештај о имплементацији Стратегије развоја за 2017.г.	Годишњи извјештај о имплементацији Стратегије развоја за 2017.г. је усвојен у мају 2018.г.	Весна Ђукановић, сам. стр. cap. за стратешко планирање, интеграције и сарадњу
		Децембар 2018	Завршено	00,00	00,00	Урађен први нацрт Плана имплементације стратегије 2019-2021,	План имплементације 2019-2021. је урађен у сарадњи са осталим одјељењима и одсјечима ОУ Општине Нови Град, те је као такав уврштен у Програм рада CO-e за 2019.г., објављено на www.investnovigrad.com	Весна Ђукановић, сам. стр. cap. за стратешко планирање, интеграције и сарадњу
		Децембар 2018	Завршено	00,00	00,00	Урађен први нацрт Плана имплементације стратегије за 2019.г.	План имплементације за 2019.г. је урађен у сарадњи са осталим одјељењима и одсјечима ОУ Општине Нови Град, те је као такав уврштен у Програм рада CO-e за 2019.г., објављено на www.investnovigrad.com	Весна Ђукановић, сам. стр. cap. за стратешко планирање, интеграције и сарадњу
		Децембар 2018	Завршено	00,00	00,00	Израђен календар сајмова у БиХ и окружју за 2019.г.	Календар израђен, објављен на www.investnovigrad.com	Далиборка Умићевић, ССС за подстичање локалне привреде и подршку инвеститорима
		Децембар 2018	Завршено	00,00	00,00	Израђен План промociјe покане привреде на сајмовима у 2019.г.	План промociјe израђен, представљен Привредном Савјету и објављен на www.investnovigrad.com	Весна Ђукановић, сам. стр. cap. за стратешко планирање, интеграције и сарадњу
3.	Промоција општине, локалне привреде и инвестиционих могућности	Децембар 2018	Завршено	00,00	00,00	Израда презентације о инвестиционим могућностима општине на енгл. језику	Представниštva израђена и објављена на www.investnovigrad.com	Саша Мирћ-ВШС за развој, имплементацију и праћење пројектата Весна Ђукановић, ССС за стратешко планирање, интеграције и сарадњу

	Децембар 2018	Завршено	00,00	00,00	Састанци са привредницима и инвеститорима (Дани отворених врати и др.)	Представници Одјеска за управљање развојем присуствовали на 8 састанака са потенцијалним инвесторима и привредницима: 16.05.2018., 20.06.2018., 31.10.2018., 02.11.2018., 07.11.2018., 26.11.2018., 06.12.2018.13.12.2018.,	Љиљана Граб-Шеф Одјеска Весна Букановић , сам. стр.сар. за стратешко планирање, интеграције и сарадњу
	Децембар 2018	Завршено	00,00	00,00	Испитивање мишљења и потреба пословне заједнице-анкетирање привредника 2018	Одјесак је учествовао у истраживању „Испитивање мишљења и потреба пословне заједнице“-анкетирање привредника , у сарадњи са Одјелем за привреду и пълноправреду,	Далиборка Умићевић , ССС за подстичање локалне привреде и подршку инвеститорима Дијана Тадић , ВШС за инвестиције
	Децембар 2018	Завршено	00,00	00,00	Анализа о мишљењу привредника са раду привредног привредног савјета, сарадњом са Општинском управом,накнадама, таксама и цијенама комуналних услуга, потреба за радном снагом, и сл. за 2018. г.	Израђена Анализа о мишљењу привредника са раду привредног савјета, сарадњом са Општинском управом,накнадама, таксама и цијенама комуналних услуга, потреба за радном снагом, и сл. за 2018. г. Анализа објављена на веб страници www.investnovigrad.com	Дијана Тадић , Виши стручни сарадник за инвестиције Далиборка Умићевић , ССС за подстичање локалне привреде и подршку инвеститорима
Подришка локалној пословној заједници 4.	Децембар 2018	Завршено	00,00	00,00	Стручни и административни послови за потребе Привредног савјета	Стручни и административни послови за потребе Привредног савјета општине Нови Град (Службени гласник општине Нови Град 11/18). У 2018. години је одржано укупно 3 сједnice Привредног савјета, а стручне и административне послове за потребе Привредног савјета је за прве две сједnice (17.05. и 29.10.2018.г) обављало Одјељење за привреду и подршкопривреду, док је за трећу сједницу (04.12.2018. г.) стручне и административне послове за потребе Привредног савјета обављао Одјесак за управљање развојем	Дијана Тадић , Виши стручни сарадник за инвестиције
	Децембар 2018	Завршено	00,00	00,00	Нефинансијски видови подршке привредницима	Услостава mailing liste привредника, редовно објављивање привредника о свим релевантним јавним позивима, конкурсима и сл., савјетодавне и консултантске услуге привредницима и услуге изrade пројеката, обуке и сл.	Далиборка Умићевић , Самостални стручни сарадник за подстичање локалне привреде и подршку инвеститорима
	Децембар 2018	Завршено	00,00	00,00	Ажурирање података о доступним локалним, енгитетским и државним, опакцијама/субвенцијама/подстичајима за привреднике-израда промотивног летка и објављивање на веб страници www.investnovigrad.com	Ажурирањи подаци о доступним локалним, енгитетским и државним, опакцијама/субвенцијама/подстичајима за привреднике-израда промотивног летка и објављивање на веб страници www.investnovigrad.com	Далиборка Умићевић , Самостални стручни сарадник за подстичање локалне привреде и подршку инвеститорима

8.	Јачање капацитета Одјеска-елукације и усавршавања	Децембар 2018	Завршено	00,00	00,00	Најмање 3 службеника завршило најмање 5 семинара	За јачање капацитета запослених у Одјеку, завршено је 14 програма обuke. Сви запослени су учествовали у обукама.	Сви запослени	
Укупно редовни послови:									
РЕКАПИТУЛАЦИЈА СРЕДСТАВА									
			Укупно планирано за 2018.г.	Укупно реализовано у 2018.г.	Процент остварења		НАПОМЕНА		
A. Укупно стратешко програмски приоритети									
							Планирано је укупно 19 пројекта, 4 пројекта је пролонгирано, а 1 пројекат је коригован. Одјек је радио на имплементацији 14 пројекта, чије је остварење 93%. Од планираних 1.264.063,00 КМ за пројекте који су реализовани у 2018.г., реализован је 1.176.611,85 КМ. У односу на све планиране пројекте за 2018.г. (ту спадају и пролонгирани и кориговани пројекти) остварење је 71%, при чему највише процената односи пролонгирани пројекат „Ревитализација текстилне индустрије“, укупне вредности: 357.032,00 КМ.		
							Сви планирани редовни послови су потпуно завршени.		
Б. Укупно редовни послови									
				УКУПНО СРЕДСТАВА (А + Б):	00,00	00,00	100 %		
								Ако се изузму пројекти који су пролонгирани и кориговани у претходном периоду, проценат остварења планираних штавља код послова на реализацији стратегије и редовних послова износи 96%.	

За Шефа одјејка, Јанјану Граб:

Весна Ђукановић